خبر

ریشه‌یابی معضل طلاق در مستند «صد و هشتاد و یک ثانیه»

صادقی داوری‌فر از مستندسازان بنام است که کار برنامه‌سازی‌اش را با ساخت برنامه‌های رادیویی آغاز کرد و بعد از آن راهی مسیر ساخت مستندهای تلویزیونی شد. او جزو مستندسازانی است که همیشه دست روی سوژه‌های خاصی می‌گذارد.

یکی از مستندهای او که از شبکه مستند روانه آنتن شد، مورد توجه مخاطبان قرار گرفت و در شبکه‌های مجازی هم دیده شد، مستند صد و هشتاد و یک ثانیه بود.

مستند صد و هشتاد و یک ثانیه به تهیه‌کنندگی و کارگردانی صادق داوری‌فر با موضوع طلاق پخش شد. این کارگردان درباره این مستند گفت: در ایران هر صد و هشتاد و یک ثانیه یک طلاق اتفاق می‌افتد، این مستند در ۶۰ دقیقه به بررسی ریشه و علل طلاق پرداخته است.

او درباره هدفش از تولید این مستند گفت: سال‌ها پیش شنیدن خبر جدایی یکی از آشنایان شوکه‌ام کرد و تلاشم برای ادامه زندگی آنها بی‌ثمر ماند، مدت کوتاهی از این ماجرا گذشت و این تجربه برای من تکرار شد، در کمتر از دو یا سه سال به دور و برم نگاه کردم و دیدم در دایره دوستان و همکاران آن دوره، فقط منم که در زندگی متاهلی باقی ماندم. تصمیم گرفتم روی ماجرای طلاق مطالعه کنم و ببینم سرمنشا این پدیده اجتماعی کجاست.

خیلی مهم است. من در مرحله پژوهش سعی کرده‌ام آدمی غیر از خودم را ورود ندهم؛ یعنی حتی اگر بهترین دستیار و بهترین روان‌شناس هم داشته‌باشم، اعتماد نمی‌کنم که در مرحله پژوهش ورود پیدا کنند. این مرحله، مرحله‌ای است که با من به قطعیت می‌رسد که فیلم ساخته شود یا نشود.

ممکن است وقتی مشغول گپ و گفت با خانواده‌ها هستید، این تصور از طرف خانواده‌ها به وجود بیاید که شما می‌خواهید برای ساختن فیلم‌تان از آنها سوءاستفاده کنید. برای این‌که چنین ذهنیتی شکل نگیرد، چه اقدامی انجام می‌دهید؟

آقالری: همان‌طور که گفتم خودم ورود می‌کنم و مسأله اخلاق را تا بی نهایت رعایت می‌کنم و سعی می‌کنم رفتاری انجام ندهم که آنها فکر کنند من با ساختن این فیلم سوءاستفاده می‌کنم و در رفتار، نیت و عملی که انجام می‌دهم، دائم به خودم گوشزد می‌کنم که تو باید به این خانواده کمک کنی و این فیلم باید باعث کمک کردن به این خانواده شود و این نیتی که همیشه در شروع ساخت فیلم و پژوهشم دارم، فضایی را به وجود می‌آورد که آدم‌ها مرا دوست دارند و با من ارتباط برقرار می‌کنند. تلاش می‌کنم این اعتماد را از طریق اخلاق در رفتار خودم رعایت کنم و در رفت‌وآمدها و برخوردهایی که می‌کنم محیط‌هایی را به وجود بیاورم و فرد دیگر را ورود ندهم. ما در جامعه‌ای زندگی می‌کنیم که دائم سعی داریم آبروداری کنیم. ما هم خانواده داریم و می‌فهمیم مسأله آبروداری یعنی چه. همیشه این سؤال را از خودم می‌پرسم اگر این مسأله در خانواده تو به وجود آمده بود، راضی بودی این فیلم روایت شود؟ بعد از خودم می‌پرسم دوست داشتی چگونه روایت شود که دیگران انگشت اتهام به سمت تو بلند نکنند و تو را متهم نکنند.

مجید آزاد - جام جم

با این تعریفی که ارائه کردید پس وقتی به خانواده‌ای ورود پیدا می‌کنید، سعی دارید عضوی از همان خانواده باشید تا آنها شما را بپذیرند.

آقالری: دقیقا همین‌طور است که شما می‌گویید. وقتی ورود پیدا می‌کنم سعی می‌کنم آنها را عضوی از خانواده خودم بدانم و این که امکان دارد از یک مسأله‌ای بهترین سکانس را گرفته‌باشم یا احساس کنم این صحنه می‌تواند مستند را شاخص کند و بار عاطفی آن را افزایش بدهد؛ اما اگر در خلوت خودم به این موضوع فکر کنم که این سکانس به شخصیت فیلم آسیب می‌زند، آن را کنار خواهم گذاشت. البته خوشبختانه مستندبین‌ها خیلی زیاد شده‌اند. ما اجازه داریم تا جایی استفاده کنیم که حرف‌مان را زده‌باشیم، ولی آبروی طرف نرفته باشد. ضمن این‌که وقتی کسی می‌خواهد با من همکاری کند، قطعا مستندهای قبلی من را می‌بیند. زمانی که ببیند اخلاق را در فیلم‌هایم رعایت نکردم و برای بهتر شدن فیلم هر مسأله‌ای را عنوان کرده‌ام، اعتمادش نسبت به من از بین می‌رود و لذا فیلم‌های قبلی ما نشان خوبی هستند که خانواده‌ها به ما اعتماد کنند. برای‌تان مثال دیگری می‌زنم. من فیلمی را طی ۱۰ سال با رضایت خانواده درباره یک زوج دارای سندرم داون ساختم و وقتی زمان پخش فیلم شد، قیم‌شان فوت کرده‌بود و بستگان با او بد رفتاری کردند و از من خواستند فیلم را پخش نکنم و این کار را انجام دادم. اما دست از سر فیلم برنداشتم و از جاهای دیگر پیگیر شدم و نامه زدم و با این فیلم توانستیم قوانین حمایت از حقوق معلولان را تغییر دهیم و بعد از این فیلم مشاوره و آزمایش ژنتیک برای کسانی که مددجوی بهزیستی هستند، اجباری شد؛ چون متوجه شدند اگر این اتفاق نیفتد و حداقل مشاوره ژنتیک برای معلولان بهزیستی اجبار نباشد؛ معلول‌زایی می‌کنیم و تعداد معلولان بیشتر می‌شود.

تا چه میزان این دغدغه را دارید که بتوانید یک آسیب اجتماعی را از طریق مستندتان به تصویر بکشید و کمکی به جامعه کنید تا آسیبی که به خانواده‌ها وارد می‌شود، کمتر شود؟

بخشی‌مقدم: یک بحث به نام کمک کردن به شخصیت داریم. اکنون این سوال مطرح می‌شود که این کمک کردن تا کجا می‌تواند انجام شود؟ یعنی می‌خواهیم با فیلم‌مان به جامعه کمک کنیم یا فقط مهم است که به آن فرد کمک شود؟ برخی مواقع این برایم سؤال است، چون شاید شخصیت به فکر حال الان خود است که مثلا همسایه یا پدرش چیزی نگویند و به همین خاطر می‌گوید این حرف را بردار ولی نمی‌داند این حرفش می‌تواند چه تاثیری در یک جامعه کلی‌تر بگذارد. بسیاری مواقع با خودم کلنجار می‌روم که این را بگذارم یا نگذارم و آیا به فکر آن فرد یا به فکر کل مخاطبان باشم. اگر فقط بخواهیم به فکر شخصیت‌مان باشیم و به او کمک کنیم، بخش اعظمی از کارمان را باید به خاطر او حذف کنیم؛ چون معمولا شخصیت‌های ما چیزی را دوست دارند که در جهت تعریف خودشان باشد و خوشحال می‌شوند فیلمی از آنها ساخته شده‌است. ولی اگر کوچک‌ترین انتقاد یا بحث روان‌شناسی که مطرح کنیم، شخصیت مستند گارد می‌گیرد و شما به عنوان مستندساز در اینجا باید به خاطر رضایت کاراکتر از خیر این قضیه بگذرید یا بگویید مستندساز است و می‌خواهد اینها را کشف کند و نشان دهد.

این موضوع را چطور برای خودتان حل می‌کنید. وقتی با چنین سوالاتی روبه‌رو می‌شوید؟

بخشی‌مقدم: موضوع را این طور برای خودم حلاجی می‌کنم که می‌گویم اگر به این مشکلات برخوردم، اگر قرار بر پخش است، آن را در محیط‌های عمومی پخش نکنم و در حد جشنواره‌ها و محیط‌هایی مثل اکران‌های دانشگاهی باشد و نه در تلویزیون. وقتی می‌خواهیم تاثیرگذار باشیم باید بتوانیم همه صحبت‌هایمان را انجام دهیم ولی وقتی خودسانسوری می‌کنیم، به دلایل زیادی بخش فراوانی از صحبت‌ها را مطرح نمی‌کنیم و این اولین آسیب را به فیلم می‌زند.

آقالری: در ارتباط با این که وقتی به مصاحبه یک شخص می‌رویم نباید مشکل را فقط در آن شخص ببینیم؛ مثلا در مورد طلاق عاطفی فقط در خانه شخصیت فیلم من نیست و تعدادش بسیار زیاد است؛ پس من سراغ موضوع و شخصیتی رفتم که سعی می‌کنم اگر حداکثر جهانشمول نیست، حداقل در ایران این مسأله دغدغه باشد. لذا وقتی بررسی و پژوهش می‌کنم به این می‌رسم که چه چیزی را بگویم و چه چیزی را نگویم.

بخشی‌مقدم: اخلاق یک چیز نسبی است. مثلا در یک خانواده مشکلی مثل اعتیاد برای فرزند به‌وجود می‌آید که از کمبود توجه خانواده ایجاد شده و من این را متوجه شدم و اگر این فیلم را نشان دهم و به مخاطبانم بگویم که اگر خانواده این طور برخورد کند احتمال دارد فرزندشان به این راه برود یا این‌که خودسانسوری کنم و بگویم برای این خانواده مشکل نشود، از خیر این قضیه بگذرم.

آقالری: من در فیلم‌هایم اخلاق را رعایت می‌کنم و مطمئنم اکثر همکارانم به این شکل هستند. ما اگر افراد بااخلاقی نباشیم مجبوریم در کار، این اخلاق را رعایت کنیم.

جعفری: این نکته‌ای است که مستندساز باید فکر کند که چه کار کند و یکی از چالش‌هایی که همه ما با آن روبه‌رو می‌شویم همین موضوع است. یک طرف طرح مسأله که تاثیرش را بر مخاطب بگذارد و طرف دیگر اخلاق است و مستندساز نسبت به یک موضوع، فرد و خانواده دغدغه و نگرانی‌هایی دارد و باید چه کار کند؟! در چنین شرایطی اکثر مواقع با افراد، فضاها و موقعیت‌های این چنینی گرفتاریم و باید با آنها سر و کله بزنیم. واقعا نمی‌شود کاملا قطعی گفت که مستندساز این طرف یا آن طرف بایستد.

یعنی معتقد هستید نمی‌توان نسخه ثابت برای این موضوع نوشت؟

جعفری: واقعا فرمولی ندارد و بستگی دارد به این‌که مستند، موقعیت و شرایطی که مستندساز در آن هست و همچنین دیدگاه مستندساز. شاید دیدگاه مستندساز این است که جهانشمول‌بودن برایش مهم‌تر است تا بتواند مسأله را حل و به خانواده کمک کند و حتما از چیزهایی که بخواهد آزاردهنده باشد عبور خواهد کرد و نمی‌گذارد. تقریبا همه این دیدگاه را دارند که نگران شخص یا موقعیت هستند و این موضوع آنان را در شرایط سختی می‌گذارد. برای این موقعیت‌ها پژوهش خیلی سنگینی می‌کنم. همیشه قبل از این‌که برای فیلمبرداری بروم فیلمنامه می‌نویسم؛ یعنی براساس پژوهش و تمام چیزهایی که پیش‌آمده فیلمنامه می‌نویسم و در فیلمنامه از آنان که قرار است فیلم ساخته شود می‌نویسم. البته گاهی سر فیلمبرداری هم اتفاقاتی می‌افتد و یکباره مباحث دیگری هم پیش می‌آید و مسیر را تغییر می‌دهیم، زیرا قابل کنترل نیست. مثلا هرکدام از اعضای خانواده چیزی بگویند و یکدفعه دعوا شود.

شما در طول کار با موارد مختلفی روبه‌رو می‌شوید که حتی گاهی شما را غافلگیر می‌کند. آیا پیش‌آمده صحنه را آماده کنید اما سوژه حاضر نباشد که سر صحنه بیاید؟

جعفری: کلا این است مگر این‌که خلافش ثابت شود.

بخشی‌مقدم: گاهی فیلمبرداری کردیم و چند جلسه هم ضبط شد و وسط کار به ما می‌گویند که نمی‌آیند.

در چنین مواقعی چه کار می‌کنید. آیا صحنه‌هایی که از قبل ضبط کرده‌اید را کنار می‌گذارید؟

جعفری: نه. به هرحال مستندساز به کارش اشراف دارد و حتی می‌داند در این مواقع چه کاری انجام بدهد.

هرکدام از ما در شغل‌مان به دنبال اثرگذاری هستیم به‌ویژه کسی که در حوزه اجتماعی کار می‌کند. به نظرم مهم‌ترین حسنی که یک مستندساز اجتماعی می‌تواند بگیرد این است که گفته می‌شود فیلم من باعث شد قانون تغییر کند. اگر در موقعیتی قرار بگیرید که ببینید بین پخش‌کردن و پخش‌نکردن مستندتان کدام‌یک اثرگذاری بالاتری دارد کدام را انتخاب می‌کنید؟

بخشی‌مقدم: اگر تلویزیون باشد و مخاطب عام داشته باشد پخش‌نکردن انتخاب است، ولی مستندساز کلا فیلم می‌سازد که پخش شود و خودخواهی وجود دارد که بخواهیم پخش کنیم و این کار را انجام می‌دهیم که مخاطب فیلم را ببینند. راستش ما با مسائل و تناقض‌های زیادی روبه‌رو هستیم و با خود می‌گوییم آیا سکانسی که گرفتیم را بگذاریم یا نه و به چه شکل از آن استفاده کنیم؟ برخی مواقع دل‌مان نمی‌آید حذفش کنیم و می‌گوییم طوری از آن استفاده کنیم که تاثیرش از بین نرود و همیشه این دغدغه با ما بوده‌است.

آقالری: با این‌که رضایت‌نامه و امضا هم می‌گیریم گاهی اوقات از این اتفاقات پیش می‌آید و از ادامه کار انصراف می‌دهند.

بخشی‌مقدم: چیزی که در خودسانسوری به آن اعتقاد دارم این است که هرچه دایره سانسور را تنگ‌تر کنیم اتفاقات از جای دیگری بیرون می‌زند. مستندساز در زندگی خودش هم همین‌طور است. من خواستم یک فیلم در مورد خودم بسازم و کمی از آن را ساختم و دیدم چقدر مسأله دارم.

آقالری: در زندگی خودمان به‌دلیل خودسانسوری که جامعه مرتبا به ما تزریق کرده من هم داشتم همین کار را می‌کردم.

مکث

تنش در میان خانواده‌ها

الهام آقالری، مستندساز در پاسخ به این سؤال با تمام محدودیت‌هایی که دارید چطور تلاش می‌کنید سوژه‌های خاص را پیدا کنید که هم دغدغه شخصی خود را دنبال کرده‌باشید و هم بتوانید تاثیر بگذارید و یک آسیب اجتماعی را مطرح کنید می‌گوید: در حوزه خانواده فکر می‌کنم از وقتی که فشار اقتصادی این‌قدر زیاد شده خانواده‌ها به نسبت سه سال پیش که حوصله ما را داشتند، الان خیلی کمتر شده و به دلیل مسائل اقتصادی در درون خانواده تنش خیلی زیادی دارند.

در جاهایی ما را دولت می‌دانند، چون دوربین دست‌مان است و به شکلی ما را حلال مشکلات تصور می‌کنند.

بخشی‌مقدم در ادامه بیان می‌کند: برای فیلمساز وضعیت خیلی سختی جهت ساختن فیلم‌های مستقل و عمیق‌تر مثل فیلم‌های جشنواره‌ای است و باید خیلی شانس بیاورند یا اتفاقات عجیب‌وغریبی در این قضیه بیفتد تا بتوانند یک فیلم خوب قابل ارجاع بسازند وگرنه با این شرایط بودجه‌ها، اعتماد، مباحث اقتصادی و ... باید خدا یک شانس جلوی مستندساز قرار دهد که همه شرایط مهیا باشد و فیلم را بسازد، درغیراین‌صورت فیلمساز نمی‌تواند فیلم بسازد. به نظرم مستندسازان با این وضعیت هر سه چهار سال یک‌بار بتوانند فیلم بسازند چون شرایطش مهیا نمی‌شود و مشکلات زیادی وجود دارد.

زاویه دید

طیف هزار رنگ ساخت مستند

شاید تا ۱۰ سال قبل، وقتی صحبت از مستند و مستندسازی می‌شد، ذهن مخاطب به سمت محتوای ساخته شده از حیات‌وحش یا طبیعت می‌رفت. معنای مستند شاید به‌گونه دیگری بود و ثبت‌کردن حقایق تنها به طبیعت و چند حوزه دیگر ختم می‌شد. کمی بعد، مستندهای اجتماعی روی کار آمد تا طیف وسیع‌تری از ثبت وقایع را شامل شود؛ مستندهایی مثل فقر و فحشا که توانست بحران‌های اجتماعی را به صورت عریان جلوی چشم مخاطب قرار دهد. اما این روزها وقتی صحبت از کلمه مستند و مستندسازی می‌شود، دیگر فقط حوزه طبیعت نیست که به ذهن مخاطب می‌رسد. مستندسازی خیلی گسترده‌تر از این شده که تنها حوزه حیات‌وحش را شامل شود. بر همین اساس هم، جشنواره‌های مختلفی شکل گرفته که به داوری این آثار می‌پردازد.

نکته مهمی که باید در حوزه مستندسازی گفت، طیف وسیعی از مستندسازانی است که در سال‌های گذشته به این حوزه وارد شده‌اند. به‌خصوص جوانانی که بسیاری‌شان سودای فیلمسازی در سر دارند و تلاش کرده‌اند از راه مستندسازی، دستی بر آتش داشته باشند. در عین حال، حوزه‌های مختلفی مثل خانواده، اجتماع، اقتصاد و هنر به بخش‌های مختلف مستندسازی اضافه شده که خود نشان از ایجاد بلوغ در این حوزه است. علاوه بر حوزه‌های ذکر شده، حرکت بخشی از مستندسازان بیشتر به سمت چهره‌ها بوده و برخی هم به سراغ موضوعات مختلف رفته‌اند. شاید بتوان کرونا را هم جزو همین موضوعات دانست که در طول سه سال گذشته و با گسترش همه‌گیری، تعداد زیادی از مستندسازان را به سمت خود بکشاند. بخش مهمی از حوزه یا موضوعاتی که مستندسازان سراغ آن می‌روند، مواردی است که نیاز به ثبت حقایق بیشتری دارد و کمتر به سراغ آن رفته‌اند. آنچه مسلم است، فضای ساخت مستند است که در طول سال‌های گذشته تغییرات بسیاری داشته و فضا را برای ورود جوانان و مستندسازان بیشتری هموار کرده است. امکاناتی که در حال حاضر نسل جوان با آن مواجه است، قابل مقایسه با نسل قبل نیست.

شاید در گذشته و برای مستندسازی نیاز به امکانات بسیاری بود. دوربین برای ساخت فیلم یا مستند در اختیار هر کسی نبود و دسترسی به آن هم به این سادگی‌ها نبود اما هرچقدر که گذشت، دسترسی به این امکانات راحت‌تر و ورود افراد تازه به این حوزه بیشتر شد. هرچقدر که تنوع آثار در حوزه مستند بیشتر شد، سلیقه‌های بیشتری هم به سمت تماشای مستند رفتند. ایجاد فضای رقابتی برای ساخت مستند در حوزه‌های مختلف، چیزی است که توانسته مخاطب و تولیدکنندگان را به صورت همزمان منتفع کند؛ کما این‌که وقتی این روزها صحبت از مستندسازی می‌شود، طیف گسترده‌ای از آثاری در ذهن مخاطب نقش می‌بندد که می‌تواند براساس سلیقه خود، سراغ آنها برود. از مستندهایی که در حوزه زنان، خانواده یا آسیب‌های اجتماعی است گرفته تا مستندسازی در حوزه شخصیت‌های مهمی که هنوز هم ناگفته‌های بسیاری درباره آنها وجود دارد. سینما، فیلم و سریال‌های مستند حالا به‌گونه‌ای قوی در میان تولیدات تلویزیونی و سینمایی تبدیل شده‌اند. شاید برای همین هم باشد که ورود شبکه مستند برای پخش آثار این چنینی بیشتر از قبل به چشم می‌آید. فارغ از سلیقه هر مخاطب، مستند را باید گونه‌ای جدی از تولید تلویزیونی و سینمایی دانست که می‌تواند به یک آرشیو و سند برای نسل‌های بعد تبدیل شود؛ سندی که شاید نسل فعلی تنها به چشم یک گونه تولید به آن نگاه کند اما نسل‌های بعد به عنوان سرچشمه کسب اطلاع از آن چیزی نگاه می‌کنند که دیگر آن را در اختیار ندارند.

دریچه

جهت و مسائل خانواده

مستند «جهت» با محوریت قرار دادن دغدغه‌های خانواده‌ها، تلاش کرده تا هر بار سوژه‌ای از این دغدغه‌ها را محور قرار دهد. یکی از قسمت‌های این مستند، به مسأله خیانت در روابط زناشویی پرداخته و تلاش کرده این مسأله را به شکل جزئی‌تری زیر ذره‌بین قرار دهد. البته پیش از این هم شبکه‌های مختلف سیما به دلیل حساس بودن مسأله خیانت در روابط زناشویی، بارها سراغ آن رفته بود و حالا مستند جهت، آن را از زاویه دیگری مورد بررسی قرار می‌دهد. سوژه‌های مختلفی تاکنون در مجموعه مستند جهت بررسی شده که از میان آن می‌توان به دوستی دختر و پسر، مسأله ماهواره و خانواده اشاره کرد. هرچند که موضوعات عنوان شده در این مستند، بارها از برنامه‌های مختلف سیما مورد بررسی قرار گرفته اما مستند جهت تلاش می‌کند آن را به شکل مستند و از زاویه متفاوتی بررسی کند. مثلا در یک بخش که مربوط به اعتیاد بود، سعید آقاخانی بازیگر و کارگردان تلویزیون در برنامه حضور داشت. جهت تلاش کرده با گفت‌وگوهایی که بر محور صحبت‌های کارشناسی با پزشکان و روان‌شناسان است، موضوع مستند را کالبدشکافی کند.

نگاه

فرزندآوری «به وقت مادری»

مستند «به وقت مادری» حول محور باروری و فرزندآوری است. این مستند تلاش می‌کند مساله فرزندآوری در ایران و چالش‌های پیش روی مادران و خانواده‌ها در مورد بچه‌دارشدن را مطرح کند. به وقت مادری با موضوع فرزندآوری زوج‌های جوان به کارگردانی محمدحسین یادگاری از شبکه پنج سیما روی آنتن رفت.

مستند فوق به موضوع افزایش جمعیت در سال‌های اخیر به عنوان یکی از موضوعات اصلی و مهم در ایران می‌پردازد و چهار مقطع خانواده‌های ایرانی یعنی پیش از تصمیم به بارداری، مشکلات زمان بارداری، پس از تولد فرزند اول و تصمیم به داشتن بیش از یک فرزند را بررسی می‌کند. محمدحسن یادگاری، کارگردان مستند پیش از این گفته بود: نسخه اولیه این مستند بدون راوی بود که مادر تدوینی دوباره، یک راوی در نظر گرفتیم و با افزودن چند سکانس به فیلم، زمان آن را افزایش دادیم. به وقت مادری در مورد زوج‌هایی است که تصمیم به بارداری می‌گیرند و این مستند با محوریت موضوع افزایش جمعیت ساخته شده است. ما با توجه به این موضوع تمام تلاش خود را کردیم که از شعارزدگی دور باشیم و در فضایی جذاب قصه‌ای مخاطب‌پسند را روایت کنیم.

تماشا

تصویری از سقوط نسل

پیر شدن جمعیت در ایران و تمایل خانواده‌ها به داشتن فرزند کمتر یا نداشتن آن، زنگ خطری برای آینده جامعه ایران محسوب می‌شود که مدتی است درباره آن بیشتر بحث می‌شود. مستند «سقوط نسل»، درباره وضعیت جمعیت ایران است که روزبه‌روز کم می‌شود.

همچنین این مستند به دو استان پرجمعیت و کم‌جمعیت ایران، اهالی و نظرات آنان و فرزندانی که آرزوی آنان داشتن خواهر و برادر است، می‌پردازد.

مصطفی خسروی، نویسندگی و تهیه‌کنندگی این مستند را به عهده داشته است.